

Sinteza, NSVS

Zadeva: **Zapisek 110. redne seje PS SINTEZE in NSVS**

Seja je preko elektronskih medijev potekala v torek, 26. maja 2026 med 17. in 18:30 uro po naslednjem dnevnem redu:

1. Analiza Koalicijske pogodbe s poudarkom na problematiki uvedbe pokrajin in kombiniranega volilnega sistema;
2. Oblikovanje programske usmeritve SINTEZE za tekoče mandatno obdobje nove vlade (v nastajanju);
3. Razno.

Ad 1.)

V razpravi je bilo že na začetku opozorjeno, da Koalicijske pogodbe (in podobnih dokumentov sploh!) ni mogoče razumeti in interpretirati zgolj kot programski dokument, ki naj bi koalicijskim strankam opredelil nekatere (dogovorjene) obveznosti in prioritete. Analiza takega dokumenta mora kot svojo delovno platformo postaviti vprašanje, kaj poskušajo koalicijske stranke s tem dokumentom sporočiti javnosti, **oziroma** še točneje, kaj poskušajo z njim skriti, pri tem pa mora analiza izhajati iz dolgoročno znane ideološko-politične usmeritve vodilnih strank koalicije. V našem primeru to velja za stranki SDS in NSi; stranki Demokrati in zlasti Resni.ca bosta kot satelita v tej koaliciji prej ko slej izgubili svoji originalni trajektoriji in njuna vloga bo le še folklorna.

To uvodno teoretično izhodišče lahko poenostavljeno ilustriramo s primerom projekta »uveljavitev pokrajin«. To, kar v tej zvezi piše v Koalicijski pogodbi, je seveda v celoti sprejemljivo. Decentralizacija politične oblasti (in strukture), vzpostavitev nove upravne platforme med občinami in centralno vlado, z ustanovitvijo pokrajin približati razvojne odločitve ljudem in tako zajeti njihove specifične potrebe, krepiti pomen civilne družbe — vse to so pojmi iz osnovnega učbenika politične demokracije.

Toda ali res lahko na podlagi izkušenj iz tridesetletne zgodovine samostojnosti slovenske države, verjamemo, da sta SDS in njen predsednik v tem mandatu res pripravljena delovati **POVSEM NASPROTNO KOT DOSLEJ?!** Ali je kdo, ki verjame, da bo Janša zdaj nenadoma začel delovati v smeri decentralizacije moči (svoje) vlade, torej v krepitev regionalnih upravnih struktur (razvojno operativnih pokrajin) in civilne družbe?! Da bo krepil vlogo državljanov, ne države?

Da povzamemo: Koalicijska pogodba je dokument, napisan za javnost. Pisan je v zmernem, spravnem, konstruktivnem, kratka, sprejemljivem jeziku, ki mnogo več prikrije in skriva kot obvezuje. Tudi, če bo nova vlada pričela postopek za ustanovitev pokrajin, bo prišla s predlogom, ki bo, ob vsej podobnosti z zapisanim v Koalicijski pogodbi, v bistvu nasproten: ponudila bo model 15 ali 20 pokrajin, ki niso sposobne prevzeti razvojne odgovornosti, ki ne bodo imele originalnih materialnih virov in ne sistema demokratičnih volitev neodvisnih

Pripombe dodal [PG1]: V koaliciji in Državnem zboru bosta pomembni, ker odločata o parlamentarni večini. Na naslednjih volitvah pa bosta verjetno izpadli.

upravnih organov. Zato nanje ne bodo prenesene pomembne upravne pristojnosti ne od spodaj, od občin (ki jih te očitno niso sposobne izvajati) niti od zgoraj, torej vlade, ali pa bodo prenesene le navidezno. Skratka, model, vkjer katerem bodo pokrajine zgolj podaljšek centralne oblasti in povečan nadzor nad političnimi aktivnostmi državljanov. In potem bo opozicija kriva, da za tak model v DZ ne bo mogoče zagotoviti kvalificirane večine.

Ad 2.)

V daljši razpravi, ~~kjer~~ smo analizirali še nekatera druga razmerja (država – civilna družba (državljeni); kapital – delo; gospodarstvo – negospodarstvo in okolje; mednarodna umestitev Slovenije (odnos do dveh vojn); država in RKC), leporečno in populistično opredeljena (ali skrita) v Koalicijski pogodbi, se je oblikovala logična programska usmeritev delovanja Sinteze v naslednjem obdobju. Temeljila bo na štirih pomembnih področjih:

- Oblikovanje kombiniranega volilnega sistema in njegova uveljavitev;
- Uveljavitev sistema razvojno-upravno »samozadostnih«, operativno sposobnih pokrajin (6–8) kot oblike dejanske decentralizacije oblasti in ukinitve sedanjega »metropolitanskega« razvojnega modela Slovenije;
- Prizadevanje za uveljavitev Novega razvojnega modela Slovenije, ki ga je začela razvijati skupina strokovnjakov Sveta za razvoj in Inženirske akademije (razvoj opredeljenih nalog in projektov v celovit »scenarij«);
- Graditev učinkovitega in operativnega modela za boj proti korupciji (tudi na podlagi izkušenj PSCN).

Dogovorili smo se, da Gorazd za razpravo na naslednji seji pripravi izhodišča v obliki naslednje stopnje konkretizacije teh štirih področij dela.

Ad 3.)

Pod to točko ni bilo dodatne razprave.

Osnutek zapisnika pripravil E. M. Pintar

Oblikovano: Presledek Po: 0 pt